

F. t. l. om statens kunstfond.

måttet forudse debat om og kritik af visse af deres dispositioner, men det er væsentligt at understrege, at den administrationsform, som blev indført i kunstfondet med loven af 1964, og som bygger på en koncentration af ansvaret hos få sagkyndige, valgt af sagkyndige og valgt for et begrænset kort åremål må anses for hensigtsmæssig, dels fordi den giver det offentlige betydelig sikkerhed for trufne dispositioners saglighed, og dels fordi den garanterer, at mulige tendenser til ensretning kan brydes med korte mellemrum. Det må indgå i vurderingen af den offentlige debat omkring kunstfondet, at kritikken væsentligst har været inspireret af enkelt-afgørelser, hvor der altid må være en betydelig margen for kritik, og at den, hvor mere generelle problemer er blevet berørt, har sigtet mod snarere at være vejledende med henblik på lovens praktiske administration end at anfægte lovens grundlæggende principper og idéindhold.

Den gældende lov om Statens Kunstfond blev i alt væsentligt udformet på grundlag af et forslag fra det af regeringen nedsatte kulturudvalg, der også er gået stærkt ind for den i det foregående omhandlede udvidelse af lovens område. Kulturudvalgets forslag er imidlertid videregående, idet det også anser det for ønskeligt, om de kunstnere, som traditionelt betegnes som reproducerende eller udøvende, i et vist omfang kunne støttes gennem kunstfondet.

Uanset at man ikke har ment at burde følge kulturudvalget og medtage udøvende kunstnere under kunstfondet, finder man det rimeligt her at fremsætte nogle betragtninger om spørgsmålet, der angår to hovedgrupper af kunstnere: musikere, herunder dirigenter og sangere, og sceniske kunstnere som skuespillere, operasangere og balletdansere.

Med udgangspunkt i, at kunstfondet skal virke til fremme af den kunstneriske produktion, anser kulturudvalget det for uhensigtsmæssigt at sondre mellem støtte til „skabende“ kunstnere og „reproducerende“ kunstnere. Ud fra en almindelig betragtning om kunstners betydning for vort samfundsliv fremhæves det af kulturudvalget, at skabelsen af kunst og udøvelsen af kunst på afgørende felter er helt nøje forbundet. Billedkunstnerens værk behøver ikke nogen fortolker, forfatterens heller ikke. Beskueren eller læseren kan umiddelbart tilegne sig værket. Komponisten, den dramatiske forfatter og koreografen har brug for den udøvende kunstner som formidler af det kunstværk, han har skabt. Han har brug for udøvende kunstnere, som er så gode, at de kan forløse hans kunstværk efter hans intentioner, og hans publikum har brug for den højst mulige kvalitative fremførelse af

kunstværket for at få det optimale udbytte af det — jo bedre udførelse, jo lettere tilgængelse.

En støtteordning for udøvende kunstnere ville efter kulturudvalgets opfattelse kunne holdes inden for afgrænsede rammer både i henseende til kredsen af støtteberettigede og til omfanget af den økonomiske indsats. Disse kunstnere rekrutteres som alt overvejende hovedregel fra de offentlige kunstneriske uddannelsesinstitutioner, og det må være uddannelsesinstitutionernes opgave gennem de særlige bevillinger til videreuddannelse at føre de særlig talentfulde unge så langt frem som muligt. Udviklingen af de helt unge eller yngre talenter er derfor et uddannelsesspørgsmål og må løses som sådant gennem tilstrækkelige bevillinger til uddannelse.

Støtten til udøvende kunstnere skulle derfor først sætte ind på et senere tidspunkt, end det hyppigt vil være tilfældet for skabende kunstnere, og talentet må yderligere have manifesteret sig på en sådan måde, at dets bærekraft er uomtvistelig. Men netop den særlige uddannelsesmæssige baggrund vil danne et sikrere grundlag for konstateringen af det særlige støtteværdige talent, og dette forhold vil i forbindelse med det generelle kvalitetskrav tendere imod, at antallet af støtteberettigede bliver numerisk ret begrænset.

Ministeriet deler kulturudvalgets opfattelse med hensyn til ønskeligheden af, at der åbnes mulighed for støtte til udøvende kunstnere, men finder, at en sådan støtte bør søges uden for kunstfondsloven. Støtten skulle formentlig — i lighed med ordningen i Norge og Sverige — bestå i rejse- og studiestipendier af variabel størrelse og i visse tilfælde stipendier til grundlæggelse af en solistisk karriere.

En støtteordning for de bedste af de udøvende kunstnere skulle bidrage til at højne kunstudøvelsen i almindelighed, således at man får det bedst mulige udbytte af samfundets investeringer i de kunstneriske institutioner, som er bærere af disse sider af vort kulturliv. Det drejer sig for eksempel om vore teatre, vore orkestre og også om radio og fjernsyn. Det gælder endvidere om, at den friere kunstformidling, som sker gennem kunstneres optræden landet over i foreninger, skoler og uddannelsesinstitutioner af enhver art, ligger på et niveau, så den kan modsvare de stadigt stigende kvalitetskrav, som naturligt stilles af en befolkning, hvis modtagelighed og kritiske sans er skærpet så betydeligt gennem de senere årtiers udvikling i undervisning og folkeoplysning. Man kan i almindelighed også pege på betydningen af, at der til stadighed gives befolkningen den bedst mulige lejlighed til et personligt møde med de bedste kunstnere og det bedste